

Anonimizirana verzija

Prijevod

C-265/20 – 1

Predmet C-265/20

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

15. lipnja 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

Hof van beroep Antwerpen (Belgija)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

24. ožujka 2020.

Žalitelj:

FN

Druge stranke u žalbenom postupku:

Universiteit Antwerpen

Vlaamse Autonome Hogeschool Hogere Zeevaartschool

PB

ZK

NG

ZN

UM

Hof van beroep (Žalbeni sud, Belgija)

Antwerpen

Presuda

B7M kamer (Vijeće B7M)

građanske stvari

[*omissis*]

[**orig. str. 2.**]

FN, odvjetnik,

sa stalnom adresom u 2000 Antwerpen, [...]

- žalitelj,
- na raspravi održanoj 25. veljače 2020. osobno nazočan uz asistenciju [odvjetnika] [...];

protiv presude Vijeća AB8 Rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Antwerpen (Prvostupanjski sud u Antwerpenu, Odjel Antwerpen, Belgija) od 24. siječnja 2018. [*omissis*]

protiv:

1. UNIVERSITEIT ANTWERPEN

sa sjedištem u 2000 Antwerpen, [...]

[*omissis*]

2. VLAAMSE AUTONOME HOGESCHOOL HOGERE ZEEVAARTSCHOOL

sa sjedištem u 2030 Antwerpen, [...]

[*omissis*]

3. osobe PB, [*omissis*]

sa stalnom adresom u 2060 Antwerpen, [...]

4. osobe ZK, [*omissis*]

sa stalnom adresom u 2018 Antwerpen, [...]

5. osobe NG, [*omissis*]

sa stalnom adresom u 2040 Antwerpen, [...] [**orig. str. 3.**]

6. osobe ZN, [*omissis*]

sa stalnom adresom u 3150 Haacht, [...]

7. UM, [omissis]

sa stalnom adresom u 2570 Duffel, [...]

- druge stranke u postupku,
- zastupnici: [odvjetnici] [...];

* * *

1. Činjenično stanje

Činjenično stanje iscrpno je opisano u pobijanoj presudi stoga Hof van beroep (Žalbeni sud) upućuje na tu presudu.

Ukratko, spor se odnosi na tužbu osobe FN (žalitelj) za naknadu štete zbog navodno nezakonitog prestanka njegova radnog odnosa u svojstvu sveučilišnog nastavnika Universiteita Antwerpen (Sveučilište u Antwerpen, druga stranka u postupku pod 1., u daljnjem tekstu: UA). Osoba FN navodi da je riječ o prikrivenoj sankciji zato što se usprotivio smanjenju svojega stručnog područja, pomorskog i općeprometnog prava, te se žalio na svoj status. On smatra da je bio zaposlen u obliku nesigurnog rada, što je, među ostalim, protivno pravu Unije.

FN je tijekom razdoblja od 20 godina razvijao akademsku karijeru koja je obuhvaćala otprilike 20 uzastopnih ugovora o radu na određeno vrijeme i rada u nepunom radnom vremenu. On je bio zaposlen na fakultetu „Rechten en Toegepaste Economische Wetenschappen” („Pravo i primijenjena ekonomija”, u daljnjem tekstu: TEW). Međutim, FN navodi da su drugi kolege koji obavljaju slične poslove u skladu s pravilnikom bili trajno imenovani i zaposleni na puno radno vrijeme. **[orig. str. 4.]**

Akademski karijera osobe FN izgleda kako slijedi:

Ustanova	Datum početka rada	Radno mjesto	Postotak radnog vremena
UFSIA (Sveučilišni fakultet Sint-Ignatius Antwerpen, u daljnjem tekstu: UFSIA)	1. 1. 1990.	Asistent	50
UFSIA	1. 1. 1992.	Asistent	50
UFSIA	1. 2. 1994.	Asistent	50
UFSIA	1. 2. 1995.	Doktorand/ Asistent	50

UIA (Sveučilišni institut Antwerpen, u daljnjem tekstu: UIA)	1. 1. 1995.	Docent	10
UFSIA	1. 2. 1997.	Doktorand/ Asistent	30
UIA	1. 10. 1997.	Docent	10
UIA	1. 2. 1998.	Znanstveni suradnik	10
UFSIA	15.03.1998.	Znanstveni suradnik	50
UFSIA	1. 4. 1998.	Docent	10
UIA	1. 10. 1998.	Docent	10
UIA	22. 2. 1999.	Znanstveni suradnik	75
UFSIA	1. 10. 2001.	Docent	10
UFSIA	1. 10. 2003.	Glavni docent	20
UFSIA	1. 10. 2004.	Glavni docent	40
UFSIA	1. 10. 2004.	Glavni docent	30
UA – TEW	1. 10. 2007.	Glavni docent	50
UA – Pravo	1. 10. 2007.	Glavni docent	10
UA – TEW	1. 10. 2008.	Sveučilišni nastavnik	50
UA – Pravo	1. 10. 2008.	Sveučilišni nastavnik	10

Prilikom njegova daljnjeg zapošljavanja godine 2009. predložen je postotak radnog vremena od 15 % na TEW-u i 5 % na pravu, pri čemu su ti postoci prethodno iznosili 50 %, odnosno 10 % te bi se opseg nastavne djelatnosti navodno smanjio sa 165 sati na 135 sati.

Osoba FN svoje pravo temelji na članku 1382. i sljedećim člancima Građanskog zakonika (izvanugovorna odgovornost). Podredno smatra da je riječ o nezakonitom otkazu.

Hogere Zeevaartschool (Viša pomorska škola, druga stranka u postupku pod 2.) navodno je sudjelovala u povredi koju je počinio UA. Osoba NG (druga stranka u postupku pod 5.) bila je ravnatelj Hogere Zeevaartschool (Viša pomorska škola).

Osoba PB (druga stranka u postupku pod 3.) bila je Rektor. Osoba ZK (druga stranka u postupku pod 4.) bila je prorektor. Osobe ZN i UM (druge stranke u postupku pod 6. i 7.) bile su dekani. **[orig. str. 5.]**

2. Pobjana odluka

Pobijanom je presudom tužba osobe FN protiv UA i Hogere Zeevaartschool (Viša pomorska škola) proglašena dopuštenom, ali neosnovanom. Tužba protiv drugih stranaka u postupku odbačena je kao nedopuštena. Osobi FN presudom je naloženo snošenje troškova postupka.

3. Žalbeni zahtjev

Osoba FN svojom žalbom zahtijeva (ukratko) da se ukine pobijana presuda i donese nova odluka kojom se prvotna tužba proglašava dopuštenom i osnovanom, da se drugim strankama u postupku naloži skupno, ili barem solidarno, plaćanje naknade štete u iznosu od privremeno jednog eura, da se imenuje kolegij od tri sudska vještaka kako bi se utvrdila visina materijalne i nematerijalne štete te se drugim strankama u postupku naloži snošenje troškova postupka.

U slučaju da se žalba odmah ne prihvati, FN zahtijeva da se Sudu Europske unije prije donošenja daljnje odluke uputi sljedeće prethodno pitanje:

„Sprječavaju li Direktiva Vijeća 1999/70/EZ od 28. lipnja 1999. o Okvirnom sporazumu o radu na određeno vrijeme koji su sklopili ETUC, UNICE i CEEP, Direktiva Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu s nepunim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC i opće načelo prava Unije o zabrani diskriminacije javnu visokoškolsku ustanovu u tome da nacionalno pravilo, prema kojem se samostalno akademsko osoblje može trajno imenovati za puno radno vrijeme, a osoblje zaposleno s nepunim radnim vremenom ili ,imenovati' ili ,zaposliti na određeno vrijeme na razdoblja koja se mogu produljiti u trajanju do najviše od šest godina', tumači i primjenjuje na način

1. da se sveučilišni nastavnik kojem su povjerene stalne nastavničke zadaće, istraživačke djelatnosti, vođenje znanstvenog instituta i socijalnih usluga pozivanjem na ,organizacijsku slobodu' 20 godina može zapošljavati na temelju otprilike 20 uzastopnih kratkoročnih ugovora o radu za nepuno radno vrijeme i u skladu s pravilnikom zapošljavati na razdoblje od jedne do tri godine, dok su svi njegovi kolege koji obavljaju slične djelatnosti bili trajno imenovani s punim radnim vremenom?

2. da ta visokoškolska ustanova svojim pravilnikom o osoblju može utvrditi samo opću donju granicu u obliku postotka radnog opterećenja od 50 % koji se mora postići da bi u obzir došlo trajno imenovanje, ali ne mora utvrditi niti jedan jedini kriterij na temelju kojeg se trajno imenuju, odnosno na određeno vrijeme zapošljavaju zaposlenici s nepunim radnim vremenom od 50 % ili više? [orig. str. 6.]

3. da ta visokoškolska ustanova sveučilišnog nastavnika koji radi s nepunim radnim vremenom, kojem su povjerene akademske aktivnosti koje spadaju u stalne, strukturne aktivnosti te visokoškolske ustanove, može zapošljavati na određeno vrijeme, i to ne na uzastopna razdoblja od sveukupno šest godina, nego tijekom njegove čitave karijere na uzastopna kratka razdoblja od najviše šest godina, a osobito na razdoblja od jedne ili tri godine?

4. da ta visokoškolska ustanova sveučilišnom nastavniku s nepunim radnim vremenom na temelju neograničene ,organizacijske slobode' može dodijeliti

postotke radnog vremena, a da ne mora utvrditi objektivne kriterije ili objektivno procijeniti radno opterećenje?

5. da ta visokoškolska ustanova sveučilišnom nastavniku zaposlenom na određeno vrijeme i s nepunim radnim vremenom, prema kojem se 20 godina očito postupalo arbitrarno i diskriminirajuće i koji se pozivanjem na ‚organizacijsku slobodu‘ te visokoškolske ustanove odjednom više ne zadrži u radnom odnosu, smije uskratiti pravo isticanja zlorporabe uvjeta zapošljavanja koji su mu u prošlosti jednostrano nametnuti uz obrazloženje da je on te uvjete obavljanjem povjerenih mu poslova na određeni način uvijek ‚prihvatio‘ te je stoga izgubio zaštitu u skladu s pravom Unije?’

[omissis] [zahtjev koji se odnosi na troškove postupka]

Druge stranke u postupku pod 1., 3., 4., 6. i 7. zahtijevaju da se žalba osobe FN odbije kao neosnovana i da joj se presudom naloži snošenje troškova postupka.

Druge stranke u postupku pod 2. i 5. zahtijevaju da se žalba odbije kao neosnovana i da se osobi FN presudom naloži snošenje troškova postupka. Te su stranke podnijele protužalbe kojima zahtijevaju naknadu štete u iznosu od 2 000 eura po stranci zbog zlorabnog i lakomislenog podnošenja žalbe.

4. Ocjena

4.1. Dopuštenost

[omissis] Žalba je [omissis] dopuštena. [orig. str. 7.]

4.2. Isključenje [zahtjeva i dokumentacije predmeta iz razmatranja]

[omissis] [N]e postoje nikakvi razlozi za isključenje te dokumentacije [i tog zahtjeva] iz razmatranja. [orig. str. 8.]

4.3. Osnovanost

Među strankama nije sporno da se osobu FN zapošljavalo u skladu s pravilnikom.

FM navodi, među ostalim, da je riječ o diskriminaciji i povredi prava Unije. On upućuje na Direktivu Vijeća 1999/70/EZ od 28. lipnja 1999. o Okvirnom sporazumu o radu na određeno vrijeme koji su sklopili ETUC, UNICE i CEEP, Direktivu Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu s nepunim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC, zatim na zabranu diskriminacije kao i na članak 91. Uredbe o sveučilištima od 12. lipnja 1991.

Članak 4. točka 1. Okvirnog sporazuma o radu na određeno vrijeme, koji je zaključen 18. ožujka 1999., iz Priloga Direktivi Vijeća 1999/70/EZ od 28. lipnja 1999. o Okvirnom sporazumu o radu na određeno vrijeme koji su sklopili ETUC, UNICE i CEEP, određuje sljedeće:

„1. U pogledu uvjeta zapošljavanja, prema radnicima zaposlenim na određeno vrijeme ne smije se postupati na nepovoljniji način nego prema usporedivim radnicima zaposlenim na neodređeno vrijeme, jedino zato što prvi imaju ugovor ili se nalaze u radnom odnosu na određeno vrijeme, osim ako drukčije postupanje nije opravdano iz objektivnih razloga.”

Nije sporno da se FN u odnosu na druge stranke u postupku pod 1., 3., 4., 6. i 7. može pozivati na članak 4. navedenog okvirnog sporazuma [omissis].

Članak 4. točka 1. Okvirnog sporazuma o radu s nepunim radnim vremenom koji je u prilogu Direktivi Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu s nepunim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC, određuje sljedeće:

„1. Što se tiče uvjeta zapošljavanja, radnici s nepunim radnim vremenom ne smiju se tretirati na manje povoljan način od usporedivih radnika s punim radnim vremenom samo zato što rade s nepunim radnim vremenom, osim ako je različito postupanje opravdano objektivnim razlozima.” [orig. str. 9.]

Nadalje, među strankama nije sporno da se na spor u ovom predmetu primjenjuje članak 91. (stara verzija) Decreta van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap (Uredba od 12. lipnja 1991. o sveučilištima u Flamanskoj zajednici, u daljnjem tekstu: Uredba o sveučilištima). Članak 91. (stara verzija) Uredbe o sveučilištima određivao je sljedeće:

„Član samostalnog akademskog osoblja s punim radnim vremenom se imenuje. Član samostalnog akademskog osoblja s nepunim radnim vremenom može se ili imenovati ili zaposliti na određeno vrijeme za razdoblja koja se mogu produžiti do najviše šest godina.”

Statuut zelfstandig academisch personeel (Pravilnik o samostalnom akademskom osoblju, u daljnjem tekstu: ZAP-Statut) određuje u svojem članku 7. da je trajno imenovanje moguće ako je radno opterećenje 50 % ili veće. Nisu predviđeni nikakvi drugi kriteriji.

Osoba FN bila je tijekom određenog razdoblja zaposlena na 50 %, ali nikada nije trajno imenovana.

Prema shvaćanju osobe FN, način na koji UA primjenjuje članak 91. (stara verzija) Uredbe o sveučilištima nije u skladu s prethodno navedenim odredbama prava Unije. Stoga se mora postaviti pitanje usklađenosti članka 91. Uredbe o sveučilištima s prethodno navedenim direktivama i okvirnim sporazumima.

Odluka o ovom sporu stoga zahtijeva prethodno tumačenje odredaba prava Unije, i to u pogledu usklađenosti s člankom 91. Uredbe o sveučilištima tako da, s obzirom na to da se Sud Europske unije još nije očitovao o pitanju mogućeg tumačenja spornog članka 4. točke 1. okvirnih sporazuma iz Direktive 1999/70/EZ i Direktive 97/81/EZ u vezi s člankom 91. Uredbe o sveučilištima i posebnim okolnostima ovog spora, ovdje se čini potrebnim Sudu Europske unije u tom smislu uputiti prethodno pitanje.

Hof van beroep (Žalbeni sud) ujedno smatra primjerenim preoblikovati pitanja koja je osoba FN predložila kako je to navedeno u izreci te presude.

[omissis] [poziv nekim strankama da dostave određenu dokumentaciju] **[orig. str. 10.]**

5. Rješenje

[omissis]

Prije donošenja daljnje odluke Sudu Europske unije se u skladu s člankom 234. UEZ-a upućuje sljedeće pitanje:

„Trebaju li članak 4. točku 1. Okvirnog sporazuma o radu na određeno vrijeme, koji je zaključen 18. ožujka 1999., iz priloga Direktivi Vijeća 1999/70/EZ od 28. lipnja 1999. o Okvirnom sporazumu o radu na određeno vrijeme koji su sklopili ETUC, UNICE i CEEP te članak 4. točku 1. Okvirnog sporazuma o radu s nepunim radnim vremenom iz priloga Direktivi Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu s nepunim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC tumačiti na način da im se protivi to da je visokoškolskoj ustanovi na temelju nacionalnog pravila (članak 91. Uredbe o sveučilištima), prema kojem se samostalno akademsko osoblje s punim radnim vremenom trajno imenuje, a osoblje s nepunim radnim vremenom može se ili imenovati ili zaposliti na određeno vrijeme za razdoblja koja se mogu produljiti u trajanju do najviše šest godina, dopušteno

1. sveučilišnog nastavnika, pozivanjem na organizacijsku slobodu, 20 godina zapošljavati na temelju otprilike 20 uzastopnih kratkoročnih ugovora o radu za nepuno radno vrijeme i u skladu s pravilnikom zapošljavati na jednu do tri godine bez ograničavanja ukupnog broja produljenja ugovora, dok su drugi kolege koji obavljaju slične djelatnosti trajno imenovani s punim radnim vremenom?

*2. svojim pravilnikom o osoblju utvrditi samo opću donju granicu u obliku postotka radnog opterećenja od 50 % koji se mora postići da bi se došlo u obzir za trajno imenovanje, ali ne utvrditi niti jedan jedini kriterij na osnovi kojeg se zaposlenici s nepunim radnim vremenom od 50 % ili više mogu trajno imenovati, odnosno zaposliti na određeno vrijeme? **[orig. str. 11.]***

3. sveučilišnom nastavniku s nepunim radnim vremenom na temelju neograničene ,organizacijske slobode' dodijeliti postotak radnog vremena, a da se ne utvrde objektivni kriteriji ili se objektivno ne procijeni radno opterećenje?

4. sveučilišnom nastavniku zaposlenom na određeno vrijeme i s nepunim radnim vremenom, kojeg se pozivanjem na ,organizacijsku slobodu' te visokoškolske ustanove ne zadrži na radu, uskratiti pravo isticanja navodne zlouporabe uvjeta zapošljavanja u prošlosti s obrazloženjem da je on te uvjete izvođenjem dodijeljenih mu poslova na određeni način prihvatio tako da je izgubio pravo na zaštitu u skladu s pravom Unije?"

Postupak se prekida do donošenja presude Suda Europske unije [omissis].

[omissis] [poziv nekim strankama da dostave određenu dokumentaciju]

[omissis]

... [omissis] [podaci o postupku] [orig. str. 12.]

Objavljeno na javnoj raspravi **24. ožujka 2020.:**

[omissis]

[potpisi]

RADNI DOKUMENT